

CimbaliBand: Balkán projekt

Fonó
408-2

Ízes balkáni népzenei CD-vel jelentkezett a világzenei téren szép sikereket magáénak tudható CimbaliBand, mely 2013-ban az EUROSONIC fesztiválon való szerepléséért az MTVA-tól a Petőfi Rádió 2013. év felfedezett zenekara titlust is elnyerte. Jelen album színes mind hangszerösszeállításában (cimbalom – Unger Balázs, gitár – Unger Gergő, hegedű – Solymosi Máté, nagybőgő – Tóth Gergely, dobok, derbuka – Babos Lőrinc, szaxofon – Bede Péter, harmonika – Barity Zorán, trombita – Kovács Ferenc, és persze ének és vokál – Danics Dóra, Unger Balázs és Gergő), mind etnológiai vonatkozásában (cigány, román, szerb, bolgár). A közreműködők közül Danics Dóra neve az X-faktor lévén a szélesebb nagyközönség előtt is ismert lehet, a számok között hangszereszlók is helyet kapnak. „Az egész világ Balkán lázban ég” – teszik hozzá az album kísérőszövegében, és ha ezt némi túlzásnak is éreznék az ember, el kell ismerni, hogy a hallott zenére szinte indul a láb, igazi talpalávalót hallunk. A lemezt hallgatva egyáltalán nem meglepő, hogy a CimbaliBand időről időre felkerül a World Music Charts Europe nemzetközi világzenei toplistájára.

VSZI

Cimbalom Brothers

Fonó
416-2

Mintha csak a cimbalom technikai és zenei lehetőségeinek sokszínűségét akarná bemutatni a két cimbalmos (Lisztes Jenő és Unger Balázs) vagy a hangszer szerepét a különböző népek zenéjében. Kiegészülve testvéreikkel, a gitáros-tamburás Unger Gergővel és a nagybőgős Lisztes Lászlóval még szélesebbek a lehetőségek. 19. századi magyar csárdást, román Hora lui tonicát egyaránt hallunk, de egészen Görögországig is eljutunk. Az összeállítás főként a cimbalomjáték nagyjai előtt tiszteleg, megadva a kísérőfüzetben minden egyes számnál a cimbalmost és szűkebb pátriáját, aki előtt az adott darabban fejet hajtani kívánnak. „Kakukkojásnak” tekinthető ebből a szempontból az első és a hatodik szám: előbbinél Django Reinhardt gitáros, utóbbinál Kodály Zoltán, akinek emlékére az adott darab szól. Kodály esetében egy, az ő stílusát idéző feldolgozást hallhatunk a *Tiszán innen, Dunán túl* kezdetű népdalból. A két cimbalmos közül Lisztes Jenő eddig a világ nagy koncerttermeit járta Roby Lakatos zenekarával; játékában a hagyományos cigányzenét ötvözi a jazz-zel. Unger Balázs az autentikus magyar népzeneát a balkánival keveri játékában.

VSZI

Fonó

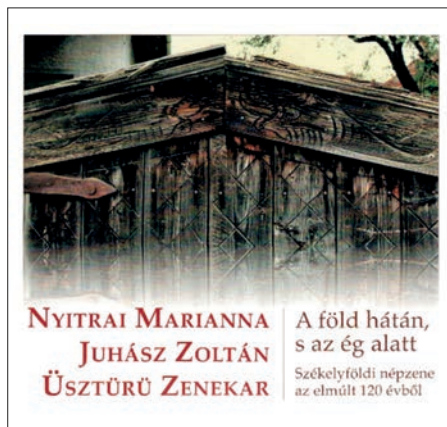
FA 418-2

Fokos Zenekar: Jókedvemben

A magyar nyelvterület számos vidékére elkalauzol bennünket a Fokos zenekar idén megjelent, *Jókedvemben* című második lemeze. A zenészek az óbecsei néptánc-együttes tagjai voltak, 2009-ben kezdtek el népzenevel foglalkozni. A zenekar tagjai a 2012-es *Fölszállott a páva* című népzenei tehetségkutató műsor középdöntősei voltak, mely karrierjük elindulását is jelentette – ennek eredményeképp jelent meg első lemezük is, *Kiskoromtól nagykoromig* címmel. Ahogy a CD borítóján is olvashatjuk, a zenekar legfőbb céljának a dél-alföldi tamburamuzsika minél szélesebb körben való megismertetését tekinti. Ennek megfelelően jelen kiadványban is több ízben szerepel a tambura, melyen rendkívül precízen, virtuózan játszanak, és a felvételekből sugárzik e hangszer szeretete. Kifejezetten színessé teszi a műsort, hogy vonósbanda és tamburamuzsika is megszólal, mindez a zenekar tagjainak komoly zenei felkészültségét igazolja. Az autentikus népzene mellett nóták és kávéházi műdalok is szerepelnek a lemezen, a tamburarepertoár részeként. Az énekes számok közül Csizmadia Anna stílusú előadása emelkedik ki, aki a bácskai duna-mentéről szóltaltat meg csárdás és friss dallamokat. Mindemellett a csoportos férfiének van túlsúlyban, amely – bár teret ad az erőteljes, férfias megszólalásnak – sajnos az intonációs és prozódiai problémákat nem fedi el. Ez a fajta előadásmód a tamburával kísért katonanótáknál kifejezetten hangulatos, de néhány csoportos éneket talán érdemes lett volna férfi szólóénekeskel helyettesíteni. A CD-borító kivitelezése nagyon igényes, beleértve a grafikai munkát, tartalmát tekintve viszont lényegi információk hiányoznak róla. A lemezt hallgatva és a számok fantázianeveit olvasva (pl. *Kávéházi tamburamuzsika Balázs Janika emlékére*), felmerülhet a hallgatóban az igény, hogy bővebb információt kapjon arról, hogy – jelen példát kiemelve – ki is volt a címben említett személy, illetve honnan és milyen gyűjtésekből származnak a feldolgozott dallamok. A sok énekes dallamot hallgatva egy, a szövegeket tartalmazó füzet is hasznos lehetne. Összességében azonban, a zenészek virtuóz játéka és az összeállítások energikus sodrása feledteti hiányérzetünket, és a kezdet ígéretes folytatásaként tekinthetünk a fiatal zenészek legújabb lemezére.

Pásku Veronika

Fonó

FA 414-2

Nytirai Marianna – Juhász Zoltán – Üsztürü zenekar: A föld hátán, s az ég alatt

„Torockón beszéltem 1930-ban Vikárról az Öreg Zsigmond Ferencsel, aki jól emlékezett rá, hogy egy szép magas pesti úr járt ott úgy 1898 táján, kinek nagy hivatala volt az ország házában” – emlékezett vissza Gergely Pál 1946-ban. Nem csalt emlékezete az öregúrnak: valóban a mondott évben vette Vikár Béla az akkori Magyarország keleti része felé az irányt. Ha nem is ment egészen a Székelyföld szívéig, de Aranyosszéket elérte, s ezzel 1898-at tette a székelyföldi népzene kutatás születésnapjává. Egy 120 éves születésnap illendő megünneplésére pedig mi lenne méltóbb, mint egy válogatás a Vikár Béla nyomába szegődők gazdag anyagából? Így gondolta a követők egyike, Juhász Zoltán (fúruya) is, aki társaival, Nyitirai Mariannával (ének), András Orsolyával (gardon) és az Üsztürü zenekarral átfogó válogatást adott ki az évforduló tiszteletére. A CD mind időben, mind térben a legszélesebb körűen ad szemelvényeket az elmúlt 120 év székelyföldi gyűjtési anyagából, hangszerkíséretes feldolgozással. Vikár Béla oroszhelyi (1898) Bartók Béla felcsíki (1907), Kodály Zoltán bukovinai (1912), Lajtha László bözödi (1941) Jagamas János csíkszenttamási (1955), Juhász Zoltán gyergyócsomafalvi és székelyszentmihályi (1980-as és '90-es évek) gyűjtéseiből hallhatunk dalokat. „Zenei hidat kívántunk építeni tehát az elmúlt 120 év székelyföldi népzenejének forrásai között” – írja honlapján a kiadó, illetve „egy másik, sokkal nagyobb időtávot átívelő hidat is szeretnénk építeni – a népzenei hagyomány igazi hídját, mely az első ember fúruyaszáva és annak mai örökösei, örökítői között ível.” Utóbbi hidat maguk az előadók képezik, akik vagy maguk is székelyek (Nytirai Marianna például Bukovinából áttelepült székelyek unokája), vagy pedig gyűjtői és előadói munkásságuk révén vívták ki a „tiszteletbeli székely” címet (Juhász Zoltán). Előzőeken kívül még egy ívet felfedezhet a hallgató: az autentikus népzene és a népzenei feldolgozások közöttit, amennyiben az eredeti, publikus felvételeket összeveti a lemezen hallható formával. Nem utolsó sorban pedig ízelítőt kaphatunk a nép ősbölcsességéből is: „valakit az Isten megajándékozott, kedve szerént való hitestársat adott, annak az Egekbe fél utat mutatott”.

V. Szűcs Imola

Argumentum
Kiadó

316 oldal

Tari Lujza: Kodály Zoltán Bars megyei népzene gyűjtései

Mások mellett Kodálynak és Bartóknak köszönhetjük, hogy a magyar népzene nem maradt feltáratlanul. Kodály 1906-ban célként tűzte ki, hogy a „nagyközönség megismerje és megkedvelje a népdalt”. Több mint száz év telt el azóta, hogy leírta ezeket a szavakat, s napjainkra a népdal közkinccsé válhatott. Kodály a népdalokat tartotta a zenei anyanyelvünknek. Mára már (minden módszerbeli vagy oktatási probléma ellenére) a kisgyermek az óvodában tanulja a gyermekdalokat, az iskolai tananyag része a magyar népi kultúra. A táncházak ma is működnek, a televízióban újra van népzenei tehetségkutató műsor. A népzene tehát valóban a nagyközönségé (is) lett. Kodály születésének 135. és halálának 50. évfordulójára készült az a kiadvány, amely a népdalgyűjtő-zeneszerző-zenepedagógus Bars megyében gyűjtött népdalait közli, elemzi és rendszerezi. Hét település (Alsószece, Mohi, Alsóvár, Felsőzece, Garamszentgyörgy, Kissáró, valamint Sarod) dallamait tartalmazza a gyűjtemény. Bár Kodály Bars megyei gyűjtőmunkája 1907-től 1914-ig tartott, a kötetben az 1912-ben és 1914-ben gyűjtött népdalokat ismerhetjük meg. A két világháború között eltelt időszakban Kodály után csak egyetlen népdalgyűjtő látogatta a Bars megyei falvakat. A kötet 238 dallamot tartalmaz; érdekessége, hogy a népdalok mellett néhány hangszeres dallamot is bemutat, kanásztülök-szignókat és sertés-hívogatókat, valamint tehénhívogatókat, utóbbiakat katonai fíz-trombitán játszotta a 14 éves adatközlő (1914-ben). A kötetben szerepel egy füttydallam is, egy seprútánc. A közölt dallamok között már ismertté váltakat is találunk. Különösen érdekes az *Ábécédé* kezdetű népdal kottája, a köztudatban egy másik változat él. A képanyag között faksimilében közölt támlapok is szerepelnek. Ezekon jól látszik, hogy Kodály részletes, aprólékos megjegyzéseket fűzött a népdalhoz. A gondosan szerkesztett kötet természetesen tartalmaz helységnévmutatót, közli a népdalokat a kezdősorok és a kadenciamutató szerint, a névmutató sem marad el. A bevezetés és a *Kodály eszméje: „az élet minden jelenségét magába foglaló, egységes kultúra”* fejezet remek tanulmány. A kötetet forgathatják népzeneészek, zenepedagógusok, és mindenki, aki érdeklődik a népzene iránt.

Lehotka Ildikó